



การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 16
“Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2024”
วันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2567

ภาพสะท้อนสังคมคนจีนในนวนิยายของ เอมีตัน ฉบับแปลภาษาไทย
Reflections of Chinese Society in the Translated Novels into Thai of Amy Tan

ถนอมขวัญ (LEI LAN)

Email: 2510272563@qq.com

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

พัชรินทร์ บุรณะกร

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

บทคัดย่อ

บทความเรื่อง “ภาพสะท้อนสังคมคนจีนในนวนิยายของ เอมีตัน ฉบับแปลภาษาไทย” มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมคนจีนในนวนิยายของ เอมีตัน ฉบับแปลภาษาไทย ด้วยวิธีวิจัยเอกสารขอบเขตของการวิเคราะห์ คือ นวนิยาย เรื่อง มาจากสองฝั่งฟ้า เมียเจ้า หนึ่งร้อยสัมผัส และสามสายใย ในแง่อคติบทความวิจัยนี้จะกล่าวถึงภาพสะท้อนสังคมคนจีนในสหรัฐอเมริกาในนวนิยายของ เอมีตัน ฉบับแปลภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า ภาพสะท้อนสังคมคนจีนในสหรัฐอเมริกาในนวนิยายของ เอมีตัน ฉบับแปลภาษาไทย สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อและประเพณีของสังคมจีนที่อยู่ในสหรัฐอเมริกา ในด้านความเชื่อได้สะท้อนถึงความเชื่อเรื่องผีหรือปีศาจ ความเชื่อโชคลาง ความเชื่อเรื่องรักและสวรรค์ และความเชื่อเรื่องข้อห้าม ส่วนด้านประเพณีได้สะท้อนถึงประเพณีวันไหว้พระจันทร์และประเพณีวันตรุษจีน งานวิจัยนี้พบว่าพ่อแม่ที่เป็นชาวจีนที่อยู่ในสหรัฐอเมริกายังมีความเชื่อแบบชาวจีน และพยายามสืบทอดให้ลูกหลานในชีวิตประจำวัน และปฏิบัติตามประเพณีในวันสำคัญ เช่น วันไหว้พระจันทร์จัดงานเลี้ยงเพื่อรวมญาติพี่น้องมารับประทานอาหารด้วยกัน ในวันตรุษจีน เตรียมอาหารที่มีความหมายมงคล และรวมเพื่อนที่เป็นกลุ่มชาวจีนมารับประทานอาหารข้ามคืนต้อนรับปีใหม่ด้วยกัน ส่วนลูกที่เป็นชาวอเมริกาเชื้อสายจีน ความเชื่อและการปฏิบัติประเพณีจะเป็นแบบผสมผสานกับอเมริกา

คำสำคัญ: ภาพสะท้อน, สังคมจีน, นวนิยาย

Abstract

This research article aims to analyze reflections of Chinese society in the American context. Four translated novels into Thai by Amy Tan, including *The Joy Luck Club* (1994); *The Kitchen God's Wife* (2004); *The Bonesetter's Daughter* (2004); and *The Hundred Secret Sense* (2007) are studied with document research methods. Two areas of the reflections are observed, as the following. 1) Chinese beliefs, relating to spirits and ghosts; destiny; heaven and hell; and taboos. 2) Chinese traditions, namely practices on the Mid-Autumn Festival and on Chinese New Year Day. For the Mid-Autumn Festival, a family party is held to gather all



การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 16
“Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2024”
วันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2567

family members and have dinner together. On Chinese New Year Day, auspicious food is prepared for dinner with friends and family members on the last day of the year. It is noticed that Chinese parents living in the USA continue practicing and handing down their Chinese beliefs to their descendants, while the new American Chinese generation practices the mixed cultures.

Keywords: reflections, Chinese society, novel

บทนำ

วรรณกรรมเป็นศิลปะด้านภาษาที่แสดงออกผ่านตัวหนังสือ ซึ่งเป็นรูปแบบสำคัญที่สะท้อนวัฒนธรรมของสังคม นักเขียนใช้ศิลปะภาษาและตัวหนังสือที่โดดเด่นมาถ่ายทอดประสบการณ์ของตนเองผ่านการสร้างสรรค์วรรณกรรม ดังที่ สุกิจิตรา จรจิตร (2547, น. 31) กล่าวว่า วรรณกรรมเป็นเครื่องมือสื่อสารความรู้สึกนึกคิด ถ่ายทอดจินตนาการและแสดงออกศิลปะอันประณีตงดงาม และวรรณกรรมก็เป็นผลผลิตทางความคิดของนักเขียนอันเกิดจากการสังสมประสบการณ์ในการใช้ชีวิตอยู่ในสังคม จากข้อความนี้ทำให้เห็นได้ว่าวรรณกรรมเป็นเครื่องมือสื่อสารหนึ่งในสังคม ทำให้ผู้อ่านเข้าใจและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ โดยผ่านผลงานของผู้เขียน สังคมจีนเป็นสังคมที่มีลักษณะเฉพาะของตนเอง ไม่ว่าจะอาศัยอยู่ในพื้นที่ไหนหรือประเทศไหน ก็สามารถแสดงให้เห็นวัฒนธรรมของชาวจีนได้ และชาวจีนหลายคนอพยพเข้าไปต่างประเทศ ทำให้หลายต่างประเทศมีกลุ่มชาวจีนเข้าไปอาศัย และตามจำนวนของชาวจีนมีมากขึ้น กลุ่มของชาวจีนก็กลายเป็นสังคมจีนที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศ และได้กลายเป็นชนชาติน้อยในต่างประเทศนั้น

เอมีตัน เป็นนักประพันธ์ชาวอเมริกันเชื้อสายจีน เอมีตัน ได้เขียนนวนิยายจากประสบการณ์ชีวิตและมุมมองที่ในฐานะเป็นชาวอเมริกันเชื้อสายจีน ผลงานของนักประพันธ์ เอมีตัน สะท้อนให้เห็นสังคมวัฒนธรรมและแนวความคิดแบบจีนอย่างชัดเจน เช่น งานวิจัยเรื่อง A Study of the Chinese American women in The Joy Luck Club ของ ศศิกร สุรมณี (2546) หรืองานวิจัยเรื่อง Conflicts in the bond between mother and daughter in Amy Tan’s the Kitchen God’s Wife ของ เบญจรัตน์ ชัยลอม (2551) หรืองานวิจัยเรื่อง Effects of the dislocation of traditional Chinese mothering on the mother-daughter relationship in Amy Tan’s The Bonesetter’s Daughter ของ ภาวิณี นิมานุสรณ์กุล (2552) เป็นต้น ซึ่งมุ่งเน้นการศึกษาวิเคราะห์ความขัดแย้งระหว่างความสัมพันธ์ของแม่และลูกสาวเป็นสำคัญ ยังสะท้อนภาพความเดือดร้อนของรุ่นพ่อแม่เมื่อดำรงชีวิตอยู่ในประเทศจีน และความยากลำบากเวลาที่อพยพเข้าไปประเทศอเมริกัน ดังที่ นิภาภัทร อภิภัทรพาณิชย์ (2544) ศึกษาเรื่อง ตะวันตกในตะวันออก: ภาพลักษณ์ความเป็นจีนในนวนิยายของนักเขียนสตรีอเมริกาเชื้อสายจีน พบว่า งานของนักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายจีนได้ถ่ายทอดลักษณะความเป็นจีนแบบเดิมรวมถึงวัฒนธรรมจีน การดำเนินชีวิตและทัศนคติความเชื่อที่ถ่ายทอดจากรุ่นพ่อแม่สู่รุ่นลูกหลาน และได้แสดงอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกที่ชาวจีนอเมริกันได้รับผลกระทบโดยตรง ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งและส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมเดิมปะปนวัฒนธรรมใหม่ ผู้วิจัยในฐานะชาวต่างชาติที่ศึกษาสาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภาพสะท้อนสังคมคนจีน



การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 16
“Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2024”
วันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2567

ในนวนิยายของ เอมี ตัน ฉบับแปลภาษาไทย เพื่อจะทำให้เป็นข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยที่สนใจ เรื่องของคนจีนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมคนจีนในนวนิยายของ เอมี ตัน ฉบับแปลภาษาไทย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยศึกษานวนิยายของ เอมี ตัน โดยคัดเลือกนวนิยายที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสังคมจีน และแปลเป็นภาษาไทย จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ มาจากสองฝั่งฟ้า เมียเจ้า หนึ่งร้อยสัมผัสลับ และสามสายใย ในเงาอดีต

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และวิเคราะห์ ตัวบท นวนิยาย (Textual Analysis) โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์
2. ศึกษาชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมของ เอมี ตัน จากเว็บไซต์และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. ศึกษาวรรณกรรมของ เอมี ตัน ที่ตีพิมพ์รวมเล่มแล้วทุกเรื่อง และทุกประเภท
4. ศึกษาวรรณกรรมประเภทนวนิยายของ เอมี ตัน และคัดเลือกนวนิยายเฉพาะฉบับแปลภาษาไทย และมีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับสังคมคนจีน จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ มาจากสองฝั่งฟ้า เมียเจ้า หนึ่งร้อยสัมผัสลับ และสามสายใยในเงาอดีต
5. วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมจีนในนวนิยายของ เอมี ตัน ฉบับแปลภาษาไทย
6. วิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาสังคมจีนในนวนิยายของ เอมี ตัน ฉบับแปลภาษาไทย
7. สรุปผลและเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมคนจีนในนวนิยายของ เอมี ตัน ฉบับแปลภาษาไทย พบว่าปรากฏภาพสะท้อนสังคมจีนในสหรัฐอเมริกา คือ ความเชื่อและประเพณี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ด้านความเชื่อ

ความเชื่อเป็นธรรมชาติที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ และตามเวลาผ่านไป ความเชื่อในชีวิตประจำวัน กลายเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ ความเชื่อ หมายถึง สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มนุษย์ยอมรับนับถือและปฏิบัติ สืบทอดกันมา สิ่งที่ยึดถืออาจเกิดจากความรู้สึกหรือการไตร่ตรอง (อภิวัฒน์ สุธรรมดี, 2558, น. 142)

1.1 ความเชื่อเรื่องผีหรือปีศาจของชาวอเมริกาเชื้อสายจีน

ความเชื่อเรื่องผีหรือปีศาจมีส่วนช่วยมีส่วนช่วยเสริมสร้างกำลังใจและความมั่นใจให้แก่มนุษย์



การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 16
 “Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2024”
 วันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2567

เป็นอย่างมาก ส่วนผีที่ให้โทษจะเป็นผีที่เป็นอันตรายต่อคน ทำให้คนหวาดกลัว (ขนิษฐา จิตชินะกุล, 2545, น. 41)
 นวนิยายเรื่อง หนึ่งร้อยสัมผัสกลับ กล่าวถึง เมื่ออาลิบเบียได้ยินเสียงแปลก ๆ ในบ้าน แล้วไป
 ถ้ามกวาน ในบ้านตอนนี้มีผีอยู่ไหม กวานบอกว่าตอนนี้บ้านมีหลายตัว แต่ไม่ต้องกลัว เพราะตัวเหล่านี้เป็นเพื่อน
 กวานยิ่งพูดอย่างนี้ ทำให้อาลิบเบียยิ่งรู้สึกกลัว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ฉันหยุดหายใจ "แล้วตอนนี้มีผีอยู่แถวนี้หรือเปล่า" ฉันกระซิบถาม
 "มีสิ หลายตัวเลยละ เพื่อนดี ๆ ของเราทั้งนั้น"
 ฉันยกผ้าขึ้นคลุมโปง "รีบบอกให้พวกเค้าไปที่อื่นเดี๋ยวนี้เลยนะ"
 ฉันขอร้องกวาน
 "อย่ากลัวไปเลย อาลิบเบีย ออกมาเถอะ พวกเค้าก็เป็นเพื่อนเธอ
 เหมือนกัน ดูลิ พวกเค้าหัวเราะกันใหญ่เลยที่เธอลืมขนาดนี้"
 ฉันปล่อยโฮ สักพักกวานก็ถอนใจ พูดด้วยน้ำเสียงผิดหวัง "เอาละ ๆ
 ไม่ต้องร้อง พวกเค้าไปกันหมดแล้ว"

(หนึ่งร้อยสัมผัสกลับ, 2550, น. 34)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนอเมริกาเชื้อสายจีนอาศัยอยู่ในสังคมอเมริกา ในอเมริกา
 ไม่ค่อยมีความเชื่อเรื่องผีหรือปีศาจ แต่พอใช้ชีวิตกับคนจีน ได้ยินคนจีนเล่าเรื่องเกี่ยวกับเรื่องผี แม้ว่าเป็นคนที่ไม่
 เชื่อเรื่องผีในโลกตอนแรก แต่เมื่อเจอสิ่งที่ไม่มีความเหตุผลอธิบายได้ ทำให้ตนเองเกิดความกลัว ก็เริ่มเชื่อในโลกนี้
 อาจมีผีอยู่จริง

1.2 ความเชื่อโชคชะตาของชาวอเมริกาเชื้อสายจีน

เรามักจะเชื่อกันว่าคนจะโชคดีหรือร้ายขึ้นกับชีวิตของตน โจรจะเป็นผู้มึบเทาในการทำนาย
 โชคชะตาส่งนี้จึงฝังแน่นอยู่ในใจตลอด (เพ็ญศรี ตึก, ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, ปิยนารถ บุณนาค และวารภรณ์ จิวชัยศักดิ์,
 2536, น. 119) คนจีนเชื่อว่าทุกคนจะมีโชคชะตาของตนเอง เหตุการณ์บางอย่างที่จะเกิดในชีวิตเปลี่ยนไม่ได้
 เช่น แผ่นดินไหว น้ำท่วม ต้องยอมรับ เพราะชีวิตเราถูกโชคชะตาที่กำหนดไว้ล่วงหน้าแล้ว ชาวจีนที่มีความเชื่อนี้
 ที่ติดตัว เมื่อสั่งสอนลูกหลานก็ยังคงตามแนวคิดของโชคชะตา

นวนิยายเรื่อง หนึ่งร้อยสัมผัสกลับ กล่าวถึง เนื่องจากได้รับผลกระทบของพี่กวาน ทำให้อาลิบเบีย
 บางทีก็มีความคิดว่าชะตากรรมจะเป็นสิ่งที่ไม่มีความเหตุผลในชีวิต เช่น แผ่นดินไหวหรือการก่อการร้าย ดังตัวอย่าง
 ต่อไปนี้

บางทีกวานอาจจะพูดถูกก็ได้ ชะตากรรมอาจจะจะเป็นเหตุผลที่ชักนำไป
 ฉันไป แน่นนอน ชะตากรรมเป็นสิ่งที่ไม่มีเหตุผล คุณไม่สามารถต่อต้าน
 มันได้ เช่นเดียวกับที่คุณไม่อาจต้านทานทอร์นาโด แผ่นดินไหวหรือ
 การก่อการร้าย และชะตากรรมก็คือชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งของกวาน

(หนึ่งร้อยสัมผัสกลับ, 2550, น. 226)



การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 16
“Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2024”
วันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2567

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนต่างชาติที่มีเชื้อสายจีนถ้ามีคนถ่ายทอดวัฒนธรรมด้านความเชื่อโชคลางตัวเองจะได้รับอิทธิพลของความเชื่อโชคลางในชีวิตประจำวันโดยไม่รู้ตัว จะมีความคิดความเชื่อโชคลางบางที่สามารถชี้แนะทางการดำเนินชีวิตให้ได้ ในชีวิตของผู้คนมีหลายเรื่องที่คุณอาจหาเหตุผลไม่ได้พอเผชิญเรื่องนั้นแล้ว อาจทำให้ชีวิตมีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก

1.3 ความเชื่อเรื่องนรกและสวรรค์ของชาวอเมริกาเชื้อสายจีน

ในสังคมอเมริกา ก็มีความเชื่อว่าถ้าทำเรื่องที่ไม่ดีร้ายต่อคนอื่น หรือทำตัวเป็นภาระของสังคม เมื่อเสียชีวิตจะตกนรก แต่ถ้าทำเรื่องดีดีตลอดเวลาเวลาเสียชีวิตจะขึ้นสวรรค์ได้ และมีแต่ความสุขสบาย ความเชื่อเรื่องนรกและสวรรค์ช่วยให้ผู้คนมีความกลัวอยู่ในใจเมื่อมีความต้องการที่จะทำสิ่งที่ไม่ดีต่อคนอื่น และสังคม ความเชื่อเรื่องนี้สามารถช่วยเตือนการกระทำของผู้คนในชีวิตประจำวัน

นวนิยายเรื่อง หนึ่งร้อยสี่สลับ กล่าวถึง อาลิบเบียดคิดว่าถ้าคนทำความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ แค่อายค่าปรับก็พอ ไม่ต้องตกนรก ถ้าผู้คนทำตัวไม่เป็นภาระของสังคม ก็สามารถเลื่อนชั้นขึ้นสวรรค์ได้ ตัวอย่างต่อไปนี้

.....ดังก้องตลอดเวลาเหมือนมีลำโพงตั้งอยู่ ซึ่งหากเราทำความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ไม่ได้เลวร้ายมาก แต่อาจต้องจ่ายค่าปรับแพงหน่อย ถ้าเราทำสิ่งที่เลวร้ายขึ้นไปอีก เราจะถูกส่งตัวไปโรงเรียนดัดสันดานที่พวกเด็กเหลือขอไปรวมกัน อย่างพวกที่ชอบแอบสูบบุหรี่ หนีออกจากบ้าน ขโมยของตามร้าน หรือท้องก่อนแต่ง และถ้าเราทำตามกฎทุกอย่าง ไม่ทำตัวไม่เป็นภาระของสังคม เราก็สามารถเลื่อนชั้นขึ้นสวรรค์ได้

(หนึ่งร้อยสี่สลับ, 2550, น. 40)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชาวอเมริกาเชื้อสายจีนเชื่อว่าถ้าทำความผิดจะต้องถูกลงโทษเมื่อเสียชีวิตไปแล้ว แต่ถ้าไม่ทำให้คนอื่นและสังคมลำบาก จะขึ้นบนสวรรค์ได้หลังจากเสียชีวิตไปแล้ว ความเชื่อเรื่องนี้มักจะทำให้ผู้คนระมัดระวังการกระทำของตนเองในชีวิตประจำวัน ไม่ทำสิ่งที่ทำให้ตนเองมีกรรม เพราะเชื่อว่าถ้าทำแล้วต้องตกนรกเพื่อชดใช้กรรมที่ตนเองทำไว้

1.4 ความเชื่อเรื่องข้อห้ามของชาวอเมริกาเชื้อสายจีน

การตั้งข้อห้ามต่าง ๆ เป็นวิธีหนึ่งที่เตือนผู้คนอย่าทำเรื่องที่น่าเกิดอันตรายต่อตนเอง หรือคนอื่นได้ เมื่อพ่อแม่ที่เป็นชาวจีนนำความเชื่อนี้มาสั่งสอนลูกหลานในชีวิตประจำวัน ลูกหลานจึงไม่กล้าทำการกระทำที่เป็นข้อห้ามต่าง ๆ

นวนิยายเรื่อง สามสายใยในเงาอดีต กล่าวถึง รูธลิมซื้อเก้าอี้ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องไปทำ และแม่ของรูธเคยบอกว่า เลขเก้าก็เป็นเลขของความอุดมสมบูรณ์ และเป็นเลขที่หมายความว่า ห้ามลืมนั่นจะต้อง



การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 16
“Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2024”
วันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2567

สูญเสียทุกอย่าง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

.....แต่ข้อเท็จจริงคืออะไรละ เลขเก้ามักจะเป็นเรื่องสำคัญ เป็นเลขสำคัญ
แม่เคยบอกว่าเลขเก้าเป็นเลขของความอุดมสมบูรณ์ เป็นเลขที่
หมายความว่า ห้ามลืม ไม่อย่างนั้นจะต้องสูญเสียทุกอย่าง หรือว่าข้อเท็จจริง
จะเป็นอะไรเกี่ยวกับแม่ หากพูดถึงแม่แล้วก็มีเรื่องต้องเป็นห่วงอยู่เสมอ
ข้อนั้นไม่ใช่เรื่องที่ต้องจำ แต่เป็นอะไรที่รับรู้มาตลอด

(สามสายใยในเงาอดีต, 2547, น. 46)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ในจิตใจของลูกที่เป็นชาวอเมริกาเชื้อสายจีน ก็มีความเชื่อเรื่อง
ข้อห้าม เพราะมีแม่ที่เป็นคนจีนสอนให้ เมื่อลูกได้รับจากแม่แล้ว ความเชื่อนี้ก็ติดตัวในลูกตลอด แม้ว่าในสังคม
อเมริกา ก็ยังดำเนินความเชื่อนี้มาทำธุระในชีวิตประจำวัน

2. ประเพณี

ประเพณี คือ สิ่งที่ยึดถือประพฤติปฏิบัติสืบทอดกันมา แม้ว่าเวลาผ่านไปหลาย ๆ ปีและอพยพ
ไปถึงประเทศอื่น ก็ยังนิยมปฏิบัติและสืบทอดให้ลูกหลาน ทำให้ทราบความหมายที่ปฏิบัติประเพณีต่าง ๆ
และรู้สึกสืบทอดต่ออีกได้

2.1 วันไหว้พระจันทร์ของชาวอเมริกาเชื้อสายจีน

แม้ว่าไม่ได้อยู่ในประเทศจีน ชาวจีนที่อยู่ในสหรัฐอเมริกาก็ยังดำเนินกิจกรรมตามประเพณีของ
วันไหว้พระจันทร์ของชาวจีนปฏิบัติ จัดงานเลี้ยงที่ใหญ่และรวมญาติพี่น้องของครอบครัวมารับประทานอาหาร
ทำให้ความผูกพันระหว่างสมาชิกครอบครัวยิ่งแน่นแฟ้น

นวนิยายเรื่อง สามสายใยในเงาอดีต กล่าวถึง รุจจัดงานเลี้ยงให้คนครอบครัวในวันไหว้พระจันทร์
เพราะการจัดงานเลี้ยงครั้งนี้ มันเปรียบเหมือนวันของขอบคุณพระเจ้าของชาวจีนและเป็นการเตือนใจว่า
ครอบครัวไม่ใช่เพียงคนกลุ่มหนึ่งที่ผูกพันทางสายเลือดเท่านั้น แต่ผูกพันกันด้วยอดีตและจะผูกพันกันตลอดไป
ดังตัวอย่างต่อไปนี้

วันนี้เป็นวันไหว้พระจันทร์ ที่ภัตตาคารฟาร์วเอนคอร์ตมีคนต่อแถวยาว
เพื่อยื่นออกมาจากร้านราวกับหางมังกร.....

แต่สำหรับรุจ การรวมตัวครั้งนี้ไม่ใช่ “แค่อาหารค่ำ” มันเปรียบ
เหมือนวันของขอบคุณพระเจ้าของชาวจีนและเป็นครั้งแรกที่เธอเป็น
เจ้าภาพ เธอวางแผนงานนี้มานาน ตั้งใจให้งานรวมญาติครั้งนี้มี
ความหมาย เป็นการเตือนใจว่าครอบครัวไม่ใช่เพียงคนกลุ่มหนึ่งที่ผูกพัน
ทางสายเลือดเท่านั้น แต่ผูกพันกันด้วยอดีตและจะผูกพันกันตลอดไป

.....

(สามสายใยในเงาอดีต, 2547, น. 126)



การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 16
“Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2024”
วันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2567

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า วันไหว้พระจันทร์เป็นวันที่ชาวจีนหรือคนจีนที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศรวมสมาชิกครอบครัวทุกคนพร้อมหน้าพร้อมตา เพราะความหมายของวันไหว้พระจันทร์มีหลายอย่าง เช่น tuan yuan (ครอบครัวอยู่พร้อมหน้าพร้อมตากันครบทุกคน) ในวันนี้ทุกคนจะกลับบ้านกินข้าวกับครอบครัว) gan en (ขอบคุณ) วันไหว้พระจันทร์อยู่ในเดือนที่ชาวจีนเก็บผลการทำงาน ชาวจีนจะแสดงความเคารพและขอบคุณต่อธรรมชาติในวันนี้ feng shou (ผลการเก็บเกี่ยวดี) ในช่วงวันไหว้พระจันทร์เป็นช่วงที่เสพสุขผลการเก็บเกี่ยวดี ชาวจีนจะนำผลที่ได้ทดลองกับครอบครัว และ shang yue (ชมพระจันทร์) วันที่ 15 เดือนที่ 8 เป็นพระจันทร์ที่กลมและแสงที่สุด การชมพระจันทร์สามารถฝากความคิดถึงของชาวจีนที่มีต่อครอบครัวที่อยู่ในแดนไกล แสดงให้เห็นว่าลูกหลานที่เป็นชาวอเมริกาเชื้อสายจีนยังคงรักษาประเพณีที่ถ่ายทอดจากพ่อแม่ที่เป็นชาวจีน

2.2 วันตรุษจีนของชาวอเมริกาเชื้อสายจีน

วันตรุษจีนเป็นเทศกาลหนึ่งที่ทั้งคนจีนและคนจีนที่อยู่ในต่างประเทศให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ชาวจีนที่อยู่ในสหรัฐอเมริกาทำตามประเพณีมาจัดงานเลี้ยงอาหารค่ำปีใหม่ เตรียมอาหารที่มีความมงคล ปีใหม่จะได้โชคดี

นวนิยายเรื่อง มาจากสองฝั่งฟ้า กล่าวถึง แม่ของจิงเหมย วุกับจิงเหมย วุไปตลาดซื้ออาหารเพื่อเตรียมอาหารมื้อเย็นของวันตรุษจีน แม่ของจิงเหมยไปซื้อปูหลายตัว และต้องเผื่อไว้หนึ่งตัวด้วย เพราะอาหารมื้อเย็นของวันตรุษจีนต้องเป็นอาหารมงคลและต้องมีอาหารที่เหลือ ปีหน้าจะได้โชคดี และชีวิตมีความสุข ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในงานเลี้ยงอาหารมื้อเย็นของวันตรุษจีนปีก่อน แม่หนึ่งปูสิบตัว
สำหรับคนแต่ละคน โดยหนึ่งเพื่อไว้อีกตัวหนึ่ง แม่กับฉันซื้อปูพวกนี้
มาจากถนนสต็อกตันในไชน่าทาวน์ เราพากันเดินลงไปตามสันเนิน
แพลตฟอร์มของพ่อแม่ฉันตั้งอยู่ที่นั่น ซึ่งก็คือชั้นล่างของดีกอพาร์ทเมนต์
หกห้องที่พ่อกับแม่ของฉันเป็นเจ้าของอยู่ในลิเวนเวิร์ธ ไกล ๆ กับ
แคลิฟอร์เนีย

(มาจากสองฝั่งฟ้า, 2541, น. 255)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า พอถึงวันตรุษจีน คนจีนที่อยู่ในต่างประเทศจะรวมเพื่อนกลุ่มเพื่อนที่เป็นคนจีน ตามประเพณีมาจัดอาหารมื้อเย็นของวันตรุษจีน ในวันตรุษจีนการรับประทานปูจะมีความหมายมงคลหลายอย่างสำหรับคนจีน หนึ่ง หมายถึง เรียกเงิน หรือหมายถึง เงินทองไหลมา เพราะปูมีขาแปดตัว สอง หมายถึง จะร่ำรวย เพราะในขาแปดนั้น มีสองตัวเป็นขาใหญ่ และในภาษาจีนจะออกเสียงว่า “Qian Zi” “Qian” แปลว่า “เงิน” สาม หมายถึง โชคดี และชีวิตมีความสุขสมบูรณ์ เมื่อทำปูให้สุก เปลือกของปูจะเป็นสีแดง ในความเชื่อของคนจีนสีแดงเป็นสีมงคล



การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 16
“Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2024”
วันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2567

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมคนจีนที่อยู่ในสหรัฐอเมริกาในนวนิยายของ เอมี ดันฉบับแปลภาษาไทย ได้พบว่า วรรณกรรมมีความสัมพันธ์กับสังคม วรรณกรรมสะท้อนภาพสังคม และสังคมก็มีอิทธิพลต่อวรรณกรรม สอดคล้องกับทฤษฎีของ สุจิตรา จรจิตร (2547, น. 31) กล่าวว่า วรรณกรรมเป็นเครื่องมือสื่อสารความรู้สึกนึกคิด และเป็นผลผลิตทางความคิดของนักเขียนอันเกิดจากการสังสมประสบการณ์ในการใช้ชีวิตอยู่ในสังคม และได้พบว่าความเชื่อและประเพณีของชาวอเมริกาเชื้อสายจีนเป็นแบบผสมผสานมีส่วนที่ทั้งยังคงปฏิบัติตามชาวจีนเดิมและมีส่วนที่ได้รับอิทธิพลของวัฒนธรรมอเมริกา สอดคล้องกับงานวิจัยนิภาภัทร อภิภัทรพาณิชย์ (2544) ศึกษาเรื่อง ตะวันตกในตะวันออก: ภาพลักษณ์ความเป็นจีนในนวนิยายของนักเขียนสตรีอเมริกาเชื้อสายจีน ได้สะท้อนถึงภาพพ่อแม่ที่เป็นชาวจีนถ่ายทอดทัศนคติความเชื่อให้ลูกที่เป็นชาวอเมริกาเชื้อสายจีน และได้แสดงอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกที่ชาวจีนอเมริกันได้รับผลกระทบโดยตรงทำให้มีผลกระทบเมื่อวัฒนธรรมเดิมปะปนวัฒนธรรมใหม่

ข้อเสนอแนะ

นอกจากการศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนของจีนในนวนิยายของ เอมี ดัน แล้ว ควรจะได้ศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนของชาวอเมริกาเชื้อสายจีนในวรรณกรรมอื่น ๆ ที่มีลักษณะเดียวกันกับวรรณกรรมที่เกี่ยวกับชาวอเมริกาเชื้อสายจีน เพื่อเข้าใจภาพสะท้อนของชาวอเมริกาเชื้อสายจีนในวรรณกรรมที่มีลักษณะเฉพาะของตนเองอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชนิษฐา จิตชินะกุล. (2545). *คติชนวิทยา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- นิภาภัทร อภิภัทรพาณิชย์. (2544). *ตะวันตกในตะวันออก: ภาพลักษณ์ความเป็นจีนในนวนิยายของนักเขียนสตรีอเมริกาเชื้อสายจีน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เบญจรัตน์ ชัยลอม. (2551). *Conflicts in the Bond between Mother and Daughter in Amy Tan's The Kitchen God's Wife*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เพ็ญศรี ตึก, ไพฑูรย์ สิ้นลารัตน์, ปิยนาด บุนนาค และวารารณ จิวชัยศักดิ์. (2536). *วัฒนธรรมพื้นบ้าน: คติความเชื่อ* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาวินี นิมานุสรณ์กุล. (2552). *Effects of the Dislocation of Traditional Chinese Mothering on the Mother-Daughter Relationship in Amy Tan's The Bonesetter's Daughter*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศศิกร สุรมณี. (2546). *A Study of the Chinese American Women in The Joy Luck Club*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุจิตรา จรจิตร. (2547). *มนุษย์กับวรรณกรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อภิวัฒน์ สุธรรมดี. (2558). *คติชนวิทยา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาเจ้าพระยา.
- AMY TAN. (2537). *มาจากสองฝั่งฟ้า*. นนทบุรี: เจนเดอร์เพลส.



การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 16
“Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2024”
วันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2567

AMY TAN. (2547). สามสายใยในเงาอดีต. กรุงเทพฯ: มติชน.
_____. (2550). หนึ่งร้อยสัมพันธ์ลับ. กรุงเทพฯ: มติชน.